

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 marca 2016 roku nr (...),30, (...) - RED-UD - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił Z. O. umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z 5 % opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 37.730,40 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca ma stały dochód w postaci świadczenia emerytalnego, z którego prowadzona jest skuteczna egzekucja komornicza. ZUS przyznał, że sytuacja osobista i majątkowa wnioskodawcy jest trudna

- wnioskodawca był objęty pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jednak również zły stan zdrowia wnioskodawcy nie może uzasadniać umorzenia należności, właśnie ze względu na uzyskiwanie stałego dochodu. Organ rentowy wskazał, że w sprawie nie zachodzą szczególne okoliczności - nie zaistniał szczególny przypadek, czy zdarzenie losowe, które trwale wykluczałoby możliwość spłaty zadłużenia. Wnioskodawca został przy tym poinformowany o możliwości rozłożenia należności na raty w kwotach dostosowanych do jego sytuacji finansowej.

/decyzja - k. 51 - 53 verte akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji złożył w dniu 21 kwietnia 2016 roku Z. O., wnosząc o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Podniósł, że jest chory i nie może pracować, a prowadzone przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne nie pozwala mu na normalną egzystencję.

/odwołanie - k. 2 - 2 verte/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko w sprawie i wniósł o oddalenie odwołania. ZUS podniósł, że choć sytuacja materialna odwołującego się jest trudna i uniemożliwia jednorazową spłatę zadłużenia, brak jest podstaw do stwierdzenia, że jest to sytuacja nie rokująca poprawy. Organ podkreślił też, że trudności materialne dotyczą większości osób, których świadczenie wypłacał fundusz alimentacyjny i to właśnie bezskuteczność egzekucji stanowiła warunek wypłaty tych świadczeń, a zatem nie może po raz kolejny stanowić podstawy umorzenia należności likwidowanego funduszu. Umorzenie należności alimentacyjnych w sytuacji, gdy prowadzone postępowanie egzekucyjne jest skuteczne, byłoby zdaniem organu rentowego, działaniem nieuzasadnionym ekonomicznie i sprzecznym z istotą ich dochodzenia.

/odpowiedź na odwołanie - k. 10 -10 verte/

Na rozprawie w dniu 21 listopada 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oraz wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały opłacone ani w części, ani w całości.

/e-protokół z dnia 21 listopada 2016 roku - 00:17:55 - 00:20:33 - płyta - k. 25/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny :

Zaległości Z. O. wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego wynoszą ogółem 37.739,40 zł.

/okoliczność bezsporna, a nadto: decyzja - k. 51 - 53 verte akt ZUS/

Wnioskodawca od marca 2016 roku pobiera emeryturę w wysokości 1.158,99 zł brutto miesięcznie. Potrącenia z tytułu egzekucji administracyjnej wynoszą 541,40 zł miesięcznie. Postępowanie egzekucyjne prowadzi Komornik dla Ł. w Ł. J. K.. Świadczenie do wypłaty netto wnioskodawcy wynosi 441,28 zł. Wnioskodawca posiada jedynie zaległości alimentacyjne na rzecz likwidowanego funduszu.

/okoliczności bezsporne, a nadto: informacja ZUS - k. 41 akt ZUS/

Przed przyznaniem wnioskodawcy prawa do emerytury jedynym jego źródłem dochodów były zasiłki z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ł..

/okoliczności bezsporne, a nadto: informacja - k. 43 akt ZUS; zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 21 listopada 2016 roku - 00:03:37 - 00:14:32 - płyta - k. 25/

Wnioskodawca mieszka sam w 1-izbowym lokalu, skromnie wyposażonym w sprzęty podstawowego użytku. Jest rozwiedziony.

/okoliczności bezsporne, a nadto: informacja - k. 43 akt ZUS/

Wnioskodawca ponosi stałe wydatki z tytułu miesięcznych opłat czynszowych i eksploatacyjnych w łącznej kwocie ok. 180,00 zł.

/okoliczność bezsporna, a nadto: oświadczenie o stanie majątkowym - k. 24 verte; zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 21 listopada 2016 roku - 00:03:37 - 00:14:32 - płyta - k. 25/

Wnioskodawca nie otrzymuje żadnej pomocy od rodziny, ani od znajomych. Nie ma innych dochodów poza emeryturą.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 21 listopada 2016 roku - 00:14:32 - 00:17:55 płyta - k. 25/

Z. O. ma na stałe orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności od dnia 23 lutego 2007 roku. Cierpi na nadciśnienie tętnicze, chorobę obturacyjną płuc, schorzenia neurologiczne po udarze mózgu (zaburzenia pamięci, niedowład prawej nogi).

/okoliczności bezsporne, a nadto: informacja - k. 43 akt ZUS, orzeczenie - k. 9, orzeczenie - k. 7, karty informacyjna - k. 5, 35/

Tak ustalony stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami. Szczegółowych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 63 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1518 ze zm.) z dniem wejścia w życie tej ustawy fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, zaś aktywa i pasywa funduszu stały się aktywami i pasywami Skarbu Państwa. Likwidatorem funduszu został Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

Jak stanowi art. 68 ust. 1 powołanej wyżej ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje przykładowo rodzaju sytuacji, w których umorzenie może nastąpić. Każda sprawa powinna być zatem oceniana indywidualnie. Sformułowanie: „szczególnie uzasadnione przypadki” oznacza, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych z funduszu alimentacyjnego świadczeń ma charakter wyjątkowy, nadzwyczajny i jest dopuszczalne jedynie, gdy sytuacja osobista i majątkowa osoby zobowiązanej jest tak trudna, że nie może ona spłacać

swoich należności na bieżąco i nie ma widoków na zmianę tego stanu rzeczy (tak też Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 roku, sygn. akt III AUa 55/16, LEX nr 2050463).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który wskazuje, że za przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego należy uznać niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny (vide wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku, I UK 119/10, publ. LEX nr 686798).

Jak dalej słusznie podnosi Sąd Najwyższy, zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu.

W rozpoznawanej sprawie Sąd ustalił, że sytuacja osobista i materialna wnioskodawcy jest trudna. Wnioskodawca jest osobą samotną, utrzymującą się jedynie z emerytury, która po comiesięcznych potrąceniach z tytułu prowadzonego przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego, ledwo wystarcza na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Jest on przy tym osobą chorą, co bezspornie wynika z przedłożonej dokumentacji medycznej i zostało potwierdzone orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł.. Mimo to Sąd nie znajduje podstaw do podważenia stanowiska ZUS, ponieważ sytuacja wnioskodawcy nie jest szczególnie uzasadnionym przypadkiem w rozumieniu powołanego wcześniej przepisu.

Warto w tym miejscu odwołać się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2016 roku (sygn. akt III AUa 300/15), zgodnie z którym przesłanki umorzenia należności na rzecz funduszu alimentacyjnego nie wyczerpuje sam fakt, że zadłużenie jest większe, niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Trudna sytuacja materialna jest bowiem okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następuje tylko wówczas, gdy dłużnik nie ma majątku ani dochodów podlegających egzekucji (publ. LEX nr 1993255).

Jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie pozwalają na zwolnienie dłużnika z całości zobowiązań (tak też SA w Szczecinie, III AUa 975/14, publ. LEX nr 1843129). Wnioskodawca ma natomiast stałe źródło dochodu, jakim jest emerytura. Nie utracił zatem możliwości spłaty zadłużenia. Egzekucja komornicza jest skuteczna, a wnioskodawca posiada jedynie zaległości alimentacyjne na rzecz likwidowanego funduszu.

Jednocześnie ZUS zaproponował wnioskodawcy możliwość rozłożenia należności na raty dostosowane do jego możliwości finansowych. Raty te mogą być zatem niższe od kwot obecnie potrącanych ze świadczenia emerytalnego, co znacznie zmniejszy dolegliwość egzekucji, pozwalając jednocześnie na systematyczną spłatę zadłużenia. Wnioskodawca musi w tym celu złożyć do (...) Oddziału w N. stosowny wniosek.

Uznając prawidłowość zaskarżonej decyzji Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t. j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1801) ustalając opłatę w wysokości 1/2 opłaty maksymalnej (180,00 zł) i podwyższając ją o stawkę należnego podatku od towarów i usług w wysokości 23%. Sąd przyznał zatem i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa kasy Sądu Okręgowego

w Ł. na rzecz adwokata M. C. kwotę 221,40 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej Z. O. przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. wnioskodawcy

02.01.2017r.

M.U.